

LENGYEL JÁNOS

GONDOLATOK SZERDA ÉJJEL

Vajon miért nem érzem már azt, amit néhány éve még érezni véltem? Éltem és megéltem, megéltem és megértem. Érezni és tudni, önmagamban és önmagamról tudni és megtudni az igazságot, az igazit, a valót, vagy legalább a valóságost, nem ezt a tucát-bóvilit, amit útszéleken árulnak idegleglős szemfényvesztők, jóérzést lenyúló lélekkalmárok. Próféciaímat számos vallomásban öntöttem már szavakba, mondatokba szedve gyaláztam meg szűz papírosokat, ujjbegyemmel tuszkoltam fel fényes képernyőkre, a lét verőlegényei „baráti” unszolásának engedve. Szemem fényénél keresgéltem önmagam lát-leletét, apámtól örökölt görbe lencsésű mikroszkópon át lestem az élet csigázó menetét. Körmenet, jövet-menet, lejtmenet, s ha nem tetszik, kérem, bármikor elmehet! Nyugatabbra, nyugodtabbra, másra, többre, idegenre. S rámehet az idegekre, ideges idegenre, ki minden barna bőrű szakállas embertől retteg. Agyában ott a Pokol-kép, hogy mindjárt robban egy pokolgép.

Röntgenfilmeken rögzítettem minden félelmemet, hogy végül összeállva, s ez által felmagasztosulva, egészen én legyek. Fogvacogva, a nem-tudomtól szorongva vártam a nagy napot, hogy világra segítsem önbecsülésem koraszülött lárváját, akarom mondani, árváját. De mi végre minden igyekezet, ha senki sem igyekszik igazán létrehozni az ént? Mert az én a legfontosabb. Eredetiségem az énem szavatolja. Mindenki az énben lesz az, ami és aki. Aki nem, az ők labirintusában bolyonghat örökkön, örökölt körökön. Kiürült a lét puttunya, áldatlan ontja belsejének hiányát. A hiány pótlék, a nincs „lájtosabb” változata, s most ne „lájkolj”, te közösségi magányba süllyedő én-maradék!

Kiürültem én is. Ürességem a luftballonéhoz hasonló, embervázam hártaolja, óvón védelmezi, nehogy sérüljön kétes identitása, miközben bármily kismérvű valami befurakodván, bepiszkítsa az üresség éteri tisztaságát. Ez félelmetesen korhű és korszerű, mármint az üresség maga. Mert ma már semmi sem igazi, minden csak látszat, érintőleges képződmény, a valóság nagyobb részét is valóság-pótlóval képezik. Ki, kicsoda képzi ezeket? Megpróbálják pótolni a pótolhatatlant. Csak kevés látó van, aki felismeri, s köztük még kevesebb, aki felkiált: *De hiszen a király esztelen!*

Megfoghatatlan, az antianyag színében őrjögő valami telepedett érzéseim veteményére, s nem tudom elűzni, pedig ordibálok teli torokból: hess, madár,

hess, madár! De ezt a szárnyast nem rettentik el az elme démon-riogatói. A démonok egyre többen vannak, hitüket vesztett angyalok töltik fel soraikat. Menny-járó szárnyaik csonkjából fekete vér szivárog. Ocsmány csápjaikkal befurakodnak a legkisebb zugba is, mint daganatot osztó polip karok. Ezek a karok nem óvón ölelnek, a pusztulást tuszkolják a lényeg mélyébe.

Nem marad más, csak a lázadás. Állandó rebellió az évszázados hagyományokkal merevített téboly ellen. „Azért sem” kiáltással újra és újra Don Quijote-i rohamokra indulni a „vanság” közönyének szélmalmai ellen. Megvívni hiábavaló csatákat, elbukni megnyerhetetlen háborúkat, párbajra hívni a Sorsot, miközben az korábban a létezésünkről sem tudott. Nem hiszem, hogy csak ennyit érek, csak ennyit érdelek, csak ennyit kaphatok, csak ennyit adhatok! Csak ennyi az egész. Ez lenne hát a lét, az élet, amihez annyira ragaszkodunk?

Adj Uram új reményt porhű szolgádnak, hiszen gyenge pillanatodban a te akaratom hozta a világra a bajt, amit csak megvetően embernek nevez a mindent és mindenkit megnevező! De néha csak undorodva tetemre hívja a felismerés kaján angyalát. A rézangyalát elorozták, s leadták a begyűjtőknek a színesfém-tolvajok.

A zongora, a fekete zongora. Szikár ujjak játszanak ódon billentyűin, rekedt torok dúdolja az elmúlás kopogó dallamát. Karádi és Dietrich lép elő a homályból és ódon deszkákon lépdelve búgják el a légoltalmi szirénák dallamát. Légi veszély, régi veszély, egy újabb ok a halálra. Lepróziára jótékonyan borult rá a sötétség, s mind behunyta szemét, aki ilyenkor álmodja életét. Létét a párnák mélyébe rejtve forgatják független játékfilmjüket. Egy-másra zúdítják sirámaikat, a legtöbb könnyet mégis önmagukért ejtik. Miközben mások ejtik őket a társadalom nagy „ki-minek-miért?” tőzsdéjén, értékük rohamosan csökken, papírjaikat már csak mellékesen jegyzi. Miközben kezükkel ügyetlenül tapogatózva próbálnak jobbra fordulni. Életükkel egyetemben. Egyetem-egyetem, mit kívánsz? Jó munkát, tisztas bért, emberi életet! Valódi jogot, mert a lehetőség még nem esély.

Hát igen: az ember akkor veszi észre, hogy ő igazából nem is él, amikor szembesül magával az étellel, ami nemcsak a nevében az. Mert nevet adni bárki tud, de találót csak az, ki ismeri a névadás tárgyát. S nem trágát rak tárgyára, mert az gusztustalan, nem trendi, kor- és korszertlen. De négy-száz évvel ezelőtt még fenemód nem volt az. S az úr étvágytól nyáladzva trágázta meg nemesi étvét az jó keleti fűszerekkel, avagy közönséges kő-sóval. Ami nagy érték volt egykoron, és nagy hasznot hozott, mára cafatja-

iban is elporladt királyságunknak. Az elején a jobbágy is jómódban kezdte, csak később görnyedt meg a föld terhe alatt. Mert teher alatt nő a pálma, de nem az ember, élete mégis teherként indul anyja testében. Egy idő után terhes lesz a számára, és kínnal telt örömmel toloncolja ki a zajos valóba, hogy ő is megízlelhessen, mitől is fél a rettegés. Az élmény egy életre szól, s csak az elmúlás kegyelme oldhatja el béklyóit.

Figyelmeztetés: állj meg végre, ha nem is érted, mi végre! Közel már a vége, ne gyorsítsd a találkozást! Halottról vagy jót, vagy semmit, tartja a közmondás, akkor inkább hallgasson agyon a média. Ne legyen hír a híradóban, mert akkor biztosan meghaltam, eltűntem, leégett otthonom, elítélt a bíróság, házamat a bankot megelőzve vitte el az ár, s így a bankároknak már csak a jövőm maradt, de kamatként viszi életkedvemet is.

Talán meglekéljem a koponyámat, hogy agyamba nézve megtudjam, ki vagyok, ki lehetek valójában? Kinek hagynak lenni, és én hogyan hagyom? Ezt kellene tennem, hiszen nem győzhetem le az Ént, ha nem ismerem, akivel szemben állok. Áldatlan állapot és ilyenkor egy pap sincs kéznél, hogy enyhítse pogány létemet.

Lám, a gondolat már erőltetett, nem tükrözi igazán azt, ami agyamban megfogalmazott, de jól szabott szavakat hozzá nem talál. Túlon túl bárdolatlan az elme, nem csiszolta-finomította egyetem, amelynek futára csak ennyit hozott hírként: „*Láttalak!*” Láttalak, mert van szemem. Még. És nem a talpamon, mert zokniban bizony nem venném észre az élet éles kanyarjait. Hiszen tágra zárt szemekkel sem tudom bevenni azokat, élükön mindegyre megsebzem magam. Mert magam vagyok egyedül igazán. Nem másokkal osztom meg magányomat, hiszen rögtön elvennék, és nekem már ez sem maradna. Én magam vagyok a maradék, mi abból maradt, aki akkor voltam, amikor csak lehettem volna az, ami most vagyok. A magányom nélkül mi lenne énvelem? Ezért nevelem egómat, hogy elbírja a kettős terhet, amit az én rakott reá. Reális elvárás egy irreális közegben. A közösség megtart, megóv, ha betartom szabályait, ha mégsem, hát ő tart be nekem.

Vigasz? Fájdalmat és örömet nem lehet elmondani üres, rideg szavakkal, azokat érezni kell, és túlélni bármi áron. Túlfélni a kanyarokat és az egyeneseket. Hiszen ilyenkor kapcsolnak rá a nyomo(ro)mban lihegők, hogy megelőzzenek. Elém vágjanak, mindent, ami kezük ügyébe kerül, hogy nekem is kerülgetnem kelljen balsorsuk kellékeit, de én nem lehetek előzőkeny. Most nem. Még nem és már nem. Közeleg az idő, amikor ki kell állnom kereket cserélni, mert úgy érzem, elhasználtokt vagyok. Ha nem

teszem meg, az örületet kockázhatom. S minden dobással az egyest kockáztatom. Vigyázat, akinek hiányzik egy kereke, az kiesik a versenyből! Örökre, hogy aztán a „soha-többé” szponzorálhassa belterjes futamait.

Én nem eshetek ki, nem eshetek el. Már nem. Nem adhatom fel soha, ha kell, a kerekek roncsain is folytatom a versenyt, mert győzni akarok, a veszteségből már elég. A vereség olyan luxus számomra, amit megfizetni csak drágán tudok. Még ha nem is győzöm már a köröket róni, megyek előre, mert ha van célom, még a leggörbébb út is egyenesnek tűnik. Amikor majd eljön, beleegyezően mondhassam a dolgát végző kaszásnak: „*He-lyes, itt már eleget voltunk. Ideje odébb állni egy világegyetemmel!*”

